

שאלות ותשובות נפוצות (FAQ) על עבודות תיזה

סטודנטים יקרים,
בשל חשיבותה של התיזה ומשקלה הרב בציון הסופי (50%), טוב שתכירו את
הדרך שמצפה לכם. לפניכם תשובות מועילות למספר שאלות נפוצות, שעולות
בקרב סטודנטים. מידע זה בא בנוסף לאמור בתקנון הפקולטה

רקע כללי

מהי תיזה?

תיזה הינה עבודת מחקר אישית, שכותבת/סטודנט/ית בהנחייתם של מנחה/מנחים. במידה רבה, זוהי ההזדמנות
שבה הסטודנט/ית עוברת/מממדת של "צרכן/ית" של ידע ומחקר ל"יצרן/ית" של ידע ומחקר. זוהי מעין תעודת
"בגרות" אקדמית, שרק מעטים מסוגלים להשיג אותה. בניגוד אליכם, רוב הסטודנטים לתואר שני בוחרים לסיים
במסלול הכללי, ללא אותה "תעודת בגרות" אקדמית.

כמה עמודים בדרך כלל עובדת תיזה?

ההיקף משתנה בהתאם לנושא. הוא נע בין 50 ל-60 עמודים ברווח כפול, כולל ביבליוגרפיה, ובכל מקרה – לא יותר
ממאה עמודים. אל תטעו: לא מדובר בפרויקט אדיר ממדים, אלא במחקר מצומצם יחסית, השקול בהיקפו לכשלוש
עבודות סמינריוניות.

היכן אני יכול למצוא דוגמאות טובות של עבודות תיזה?

באתר המחלקה (בקישור "תזות") מפורסמת רשימת כל התיזות שהוכנו במחלקה לאורך השנים. התיזות שקיבלו
ציון למעלה מ-90 מופיעות באתר בטקסט מלא ומומלץ לעיין בהן כדי להתרשם לגבי סגנון הכתיבה והפורמט
הנדרשים.

תוך כמה שנים עלי לסיים את כתיבת התיזה? מה יקרה אם לא אעמוד בלוח-הזמנים?

על הסטודנטים להשלים את לימודיהם לתואר שני תוך שנתיים. במקרים מיוחדים ובכפוף לאישור הפקולטה ניתן
לקבל הארכה לסמסטר נוסף להשלמת הכתיבה. עם זאת, במקרים בהם הסטודנט לא יוכל לעמוד בהארכה שניתנה
לו על-ידי הפקולטה, הוא לא יוכל להגיש את התיזה ויאליץ להשלים את לימודיו בנתיב הכללי.

בחירת הנושא והמנחה

איך מוצאים נושא לתיזה?

רצוי מאד שהנושא לתיזה יצמח מאחד מקורסי הסמינר אותם הינכם לוקחים במהלך שנת הלימודים הראשונה. יחד
עם זאת, יש תלמידים שבאים עם הנושא "מהבית", או צומחים איתו מתוך הידע התיאורטי שנצבר בקורסים אחרים.

מה מאפיין נושא טוב לתיזה?

קשה לקבוע האם נושא הוא באמת טוב כפי שהוא נראה לסטודנט/ית ממבט ראשון, לפני שמעיינים בספרות

המקצועית. לעתים, אין די בכך שהנושא מעורר את סקרנותכם. עליו לאפשר לכם גם אמירה חדשה, שעומדת בקריטריונים אקדמיים; תשובה חדשה לשאלות תיאורטיות, שמטרידות את המחקר בתחום זה. נושא באמת טוב גם יאפשר לכם לעשות את כל זה בתוך פרק הזמן הנדרש. לעתים קרובות, סטודנט/ית מגיע/ה עם נושא "בוער בבטן", אבל עיון נוסף מגלה, שהוא בעצם רחב מדי, או צר מדי, או לא ניתן למחקר (לפחות לא בפרק זמן סביר), או שכבר נחקר, או שקיימות שאלות מעניינות יותר וחדשות יותר למחקר באותו התחום. בקיצור, אפשר להתאהב בנושא טוב ממבט ראשון, אבל לא נדע שהוא אכן נושא טוב בלי מבט שני, אקדמי, שהמנחה שותף/ה לו.

מה בוחרים קודם: תחום, נושא, או מנחה?

זה עניין אינדיבידואלי. יש סטודנטים שמגיעים עם נושא ש"בוער" בהם, ויש שמפתחים את הנושא תוך דיאלוג עם הלימודים השוטפים, ועם המנחה. אם אין לכם נושא "בוער", אבל ברור לכם התחום שבמסגרתו תרצו לחקור, אל תמתינו: בחרו מנחה מתאים ופתחו עימו דיאלוג על נושאים אפשריים בתחום. סיכוי רב שמהר מאוד תמצאו עצמכם עם נושא מבטיח. בכל מקרה, יש להקפיד ולבדוק כבר בתחילת הדרך, כי יש חפיפה בין הנושא אותו הנכם מעוניינים לחקור לבין תחומי המחקר של הסגל התקני במחלקה, וזאת בכדי להבטיח שאכן ימצא מנחה זמין שמסוגל להנחותכם בנושא שבחרתם.

איך בוחרים מנחה?

מתחילים במרצים במחלקה, שבהם תפגשו במסגרת השיעורים. מומלץ מאד כי אחד המרצים אצלם תשתתפו בסמינריונים של שנה א' ישמש גם המנחה לתיזה, מאחר וזה יאפשר לכם זמן מספק להיכרות הדדית ועבודת הסמינר אף תוכל לשמש בסיס להמשך העבודה על התיזה. בנוסף, מידע על מנחים ונושאים אפשריים תמצאו גם באתר המחלקה. לעתים מתעורר צורך במנחה חיצוני. זה יכול להיות מרצה במחלקה אחרת באוניברסיטת בן-גוריון או מרצה תקני במוסד אחר להשכלה גבוהה. הבחירה הסופית במנחה מותנית באישור וועדת ההוראה המחלקתית והפקולטה.

מתי מתקשרים עם מנחה?

רצוי מאד להתחיל בגישוש ראשוני עם מנחה עתידי כבר בתחילת סמסטר ב' של שנת הלימודים הראשונה וזאת בכדי לאפשר היכרות והתרשמות הדדית. התקשרות סופית עם המנחה אמורה להתבצע במהלך חודשי הקיץ, כאשר הסכמתו בכתב של המנחה צריכה להיות מוגשת למזכירות המחלקה לא יאוחר מ-1 לספטמבר.

האם ניתן לעבוד עם שני מנחים במקום אחד?

בהחלט כן, אבל יש לקחת בחשבון כי למנחה נוסף יש לעתים מחיר כה גבוה, שהופך אותו ללא כדאי, אלא אם הנושא שלכם הוא בינתחומי במהותו, כמו בריאות ותקשורת, או משפט ותקשורת. את המחיר עלול הסטודנט לשלם הן בתהליכי כתיבת התיזה והן בהליכי שיפוטה. במהלך הכתיבה עליו/ה לתמרן ולגשר לעתים בין שתי תפיסות-עולם אקדמיות שונות, ולעתים אף סותרות זו את זו. גם במהלך הבדיקה יידרשו שלושה שופטים במקום שניים, כנדרש בעבודה בעלת מנחה יחיד. כדי להתנהל היטב בין שני מנחים, דרושות רגישות, תבונה והשקעה. על הסטודנט לשמש איש-קשר ולדאוג לתקשורת יעילה ושוטפת בין השניים. לדוגמה, אם ההתכתבות מתנהלת בדוא"ל, חשוב לכתב תמיד את שני המנחים. אם מתעוררים חילוקי דעות בצמתים המרכזיים של הכנת המחקר, חשוב ליזום שיחה משולשת בניסיון להגיע לנוסחה מקובלת.

הצעת התיזה

מה זו הצעה לתיזה?

זהו מסמך שאורכו עד ארבעה עמודים ברווח כפול (לא כולל ביבליוגרפיה ונספחים) שבו הנך מציג/ה בקיצור נמרץ את המחקר שברצונך לערוך במסגרת עבודת התיזה, את תרומתו ביחס למחקר הקיים ואת השיטה שבה ייערך. את ההצעה מגישים באמצעות מזכירות המחלקה, לאחר שהמנחה מאשר/ת לכם, כי היא מוכנה להגשה. פרטים בקובץ "כללים להגשת הצעת מחקר" באתר המחלקה.

מה קורה מרגע שההצעה מוגשת לוועדת ההוראה?

הצעת התיזה מועברת לקריאה של חברי וועדת ההוראה ואלה מגישים את חוות-דעתם בכתב ליו"ר ועדת ההוראה המחלקתית. בדרך כלל, החלטת הוועדה תועבר לידך בתוך שלושה שבועות ממועד ההגשה, בצירוף חוות הדעת של השופטים.

אלו תשובות מקבלים על הצעה לתיזה? יש עליה ציון?

כל אחד מהשופטים יכול לסכם את המלצתו לפי הסולם הבא:

1. לאשר את ההצעה כפי שהיא.
 2. לאשר לאחר התייחסות להערות ללא דיון נוסף.
 3. לאשר לאחר התייחסות להערות ודיון נוסף.
 4. לבקש הצעה אחרת.
- בנוסף, הערותיהם המפורטות של השופטים עשויות לסייע לך להתרשם מאיכותה הכוללת של ההצעה, ולזהות מראש נקודות מכשול אפשריות בהמשך הדרך. אין ציון על הצעת מחקר.

ואם התבקשתי להגיש תיקונים להצעה?

זה מה שקורה במרבית המקרים. ראשית, עליך לחזור אל המנחה ולהתייעץ עימו/ עימה. אם נדרשים תיקונים קלים, ניתן להגיש את ההצעה המתוקנת תוך שלושה שבועות לבדיקה נוספת של יו"ר ועדת ההוראה. לתיקונים מהותיים יותר יוקצב פרק זמן סביר בהתאם.

האם במקרה של שינויים בשאלות/שיטות המחקר עלי להגיש הצעת תיזה מתוקנת?

במקרה כזה יש להתייעץ עם המנחה ובעת הצורך – עם יו"ר ועדת ההוראה.

כתיבת עבודת התיזה והגשתה

יש כללים והנחיות לכתיבת עבודת תיזה?

קיים תקנון מפורט ובו הנחיות להגשת עבודת גמר. ---

אני זקוק/ה בעבודה לייעוץ סטטיסטי. מה עושים?

הכתובת שלך לעניין זה היא בראש ובראשונה יועצ/ת המחלקה לענייני סטטיסטיקה ו-SPSS (שמה של תוכנה מקצועית נפוצה). מותר להיעזר בייעוץ סטטיסטי חיצוני, אבל יש להקפיד תחילה כי היועצ/ת החיצוני/ת מכיר/ה את שיטות עיבוד הנתונים המקובלות במדעי החברה.

מה כדאי לעשות קודם: לכתוב את החלקים העיוניים או להתחיל באיסוף הנתונים?

אין כללים, אבל סוף מעשה במחשבה תחילה. לכן, מומלץ לכתוב תחילה את החלקים העיוניים. ההתמודדות עימם עשויה להרחיב ולחדד את ההיכרות עם מחקרים שנעשו בעבר ועם ממצאיהם. לפעמים המסקנות העולות מכך יביאו אותך להכניס שינויים באיסוף הנתונים.

האם אוכל לעשות שימוש בחומרים שהופיעו בעבודות סמינריוניות שכתבתי?

בהחלט, עבודת תיזה יכולה להיות אפילו הרחבה של אחת העבודות סמינריוניות שהגשת במהלך לימודיך.

האם מגישים למנחה עבודת תיזה מוגמרת, או פרקים-פרקים?

תפקיד המנחה הוא לקבל ממך את העבודה המוגמרת. יש מנחים שמעדיפים לקבל פרק אחר פרק. בכל מקרה, את לוח הזמנים, שנועד למנוע ממך חריגות עקב תכנון זמן שגוי, תוכלי למצוא בדף תחנות עיקריות בגיבוש התיזה.

מהם תפקידים של המנחה וחובותיו כלפיי?

מסמך מפורט לגבי יחסי מנחה-מונחה נמצא באתר המחלקה, בו תמצאו מענה מלא לשאלה זו.

נתקעתי בכתיבת פרק מסוים, ואני באמת רוצה להמשיך, מה לעשות?

מחסום כתיבה הוא תופעה מוכרת אפילו אצל כותבים מנוסים. חשוב לא להיבהל ולא להתייאש, אלא לדון על כך עם המנחה או עם יועצים אחרים. לעתים קרובות די בעצם ההצבעה על הבעיה ובניסוח הממוקד שלה, כדי להוות תחילתו של פיתרון.

האם היקף העבודה על התיזה מאפשר לי לעבוד באותה תקופה?

זו החלטה אישית שלכם. אבל אל תטעו: מי שמתכנן להתמסר לעבודה במשרה מלאה בשלב התיזה, ולקדם את עבודת המאסטר בשעות הפנאי ובסופי שבוע – וגם לעמוד בלוח הזמנים הנדרש – משלה את עצמו.

האם יש צורך בעריכה לשונית של התיזה?

בהחלט כן. חשוב לבצע ליטוש והגהה סופיים ומוקפדים ביותר. יש לזכור כי העותקים של התיזה יופקדו בספריות אוניברסיטאות וחלק מהמקרים יועלו לאתר המחלקה באופן שהופך את העבודה למסמך ציבורי, שכל שגיאת כתיב בו עלולה לפגוע במוניטין של כותב התיזה, של מנחיו ושל המחלקה.

במידה ויש לי הוצאות כספיות בהן כרוך ביצוע המחקר, האם אוכל לקבל על כך החזר מהאוניברסיטה?

האוניברסיטה לא מפצה את התלמיד על הוצאותיו הכספיות באופן ישיר.

מהו הליך הגשת התיזה?

מי שמחליט אם התיזה מוכנה להגשה הוא המנחה. רק לאחר אישורו ניתן להגיש את התיזה לשיפוט רשמי ומתן ציון. יש לקחת בחשבון כי תהליך הערכת התיזה על-ידי המנחה אורך זמן (חודש לפחות) ובסיומו ניתנות למנחה המלצות לתיקונים, שהעבודה עליהם עשויה להימשך שבועות רבים. לפיכך, חובה להגיש למנחה את הטייטה הסופית של התיזה לאישור חודשיים לפחות לפני המועד הרשמי של הגשת התיזה לשיפוט. בכל מקרה, את המועד המדויק למסירת הטייטה למנחה יש לתאם מראש מול המנחה. כך ניתן להבטיח שהטייטה תוגש במועד בו המנחה נגיש ופנוי לקריאה.

האם ייתכן שגם לאחר מספר רב של תיקונים המנחה עדיין לא מאשר את הגשת התיזה?

מצב זה הינו נדיר אך בהחלט אפשרי, במיוחד כאשר הסטודנט לא עובד באופן צמוד למנחה בשלבים מוקדמים יותר של המחקר. עקרונית, ייתכן מצב בו המנחה מחליט כי התיזה אינה עומדת בסטנדרטים הנדרשים להגשתה לשיפוט ויפסיק את הנחייתו. במצב זה יהיה על המונחה לשוב לנתיב הכללי. מצב זה הוא נדיר למדי, ואם המנחה והמונחה פועלים בשיתוף פעולה מלא כבר מהשלבים הראשוניים של העבודה – יש להניח כי כתיבת התיזה תושלם בהצלחה.

מה קורה אם תוך כדי כתיבת התיזה מסתבר שאני והמנחה לא מסתדרים ואי אפשר להמשיך לעבוד יחד?

גם מצב זה הינו נדיר יחסית, אך כמו בכל פרויקט בו מעורבים מס' אנשים, זה יכול לקרות, בין אם המונחה מתקשה להסכים עם המלצותיו של המנחה ובין אם המנחה מרגיש שהמונחה אינו עומד בדרישותיו. במידה והמנחה והמונחה נפרדים בשלבים ראשוניים של העבודה, זה מאפשר למונחה למצוא מנחה אחר ולהשלים את התיזה בהנחייתו. אם הפרידה מתרחשת בשלבים מתקדמים של כתיבת התיזה, מסגרת הזמן לא מאפשרת איתור מנחה אחר, והסטודנט חוזר לנתיב הכללי. למען הסר ספק, לא ניתן להשלים את כתיבת התיזה ללא מנחה, וישנם נושאי מחקר רבים להם המחלקה לא תהיה מסוגלת להמליץ למונחה על מנחה חלופי.

במידה וגיליתי שאינני מסוגל להשלים את התיזה, האם אפשר לשוב לנתיב הכללי ובמה זה כרוך?

כן, מי שלא מצליח לסיים את לימודיו בנתיב מחקרי מוזמן להירשם לשנת לימודים נוספת ולסיים את חובות השמיעה בנתיב הכללי. עליו עליו להתייעץ ולבנות תוכנית להמשך הלימודים וסיום חובות השמיעה עם מזכירות המחלקה. במידה ואותו תלמיד קיבל בעבר מלגה מטעם המחלקה ו/או הפקולטה בעבור כתיבת תיזה – יהיה עליו להחזיר את כספי המלגה.

שיפוט התיזה ופרסום תוצאותיה

מי שופט את התיזה?

לתיזה בד"כ שני שופטים (אך ייתכנו גם שלושה), כאשר אחד מהם הוא המנחה ואילו השופט הנוסף נבחר על-ידי וועדת המוסמכים של הפקולטה מבין סגל אוניברסיטת בן-גוריון או אוניברסיטאות אחרות, וזאת על סמך הרלבנטיות של אותו שופט לנושא המחקר.

כמה זמן נמשך השיפוט?

השיפוט נמשך כחודשיים מאותו מועד בו התיזה נשלחת לשופט הנוסף. מאחר ולעתים מציאת השופט השני אורכת זמן גם היא, ייתכן מצב שבו תהליך השיפוט נמשך למעלה מחודשיים.

האם ייתכן מצב שבו אצטרך לתקן את העבודה לאחר השיפוט?

בהחלט כן. במצב כזה וועדת המוסמכים של הפקולטה מקציבה לתלמיד/ה פרק זמן נוסף (בהתאם למהות ומורכבות התיקונים שמצופים ממנו) לשיפור העבודה והגשתה מחדש לשופטים.

האם יש נוהל הגנה על התיזה בעל-פה?

בהחלט. נוהל זה נכנס לתוקפו החל משנת הלימודים תשע"א, והוא חל על תלמידים שהחלו לימודיהם בשנת הלימודים תשע"א ואילך. הגנה על תיזה בעל-פה מהווה 25% מהציון הסופי לתיזה. ההגנה תתבצע בנוכחות המנחה/ים, חברי וועדת ההוראה וראש המחלקה ותמשך כ-40 דקות. מטרת ההגנה לבחון את בקיאתו של המונחה בספרות ובחומרים האמפיריים של התיזה. עבודות תיזה נבחרות יוצגו במסגרת קולוקוויום מחלקתי

מה ניתן לעשות עם התיזה לאחר סיומה?

מאחר ותיזה זוהי עבודה אקדמית לכל דבר ועניין, היא מופצת בין הספריות האוניברסיטאיות בכדי לחשוף אותה לקהל הרחב. כמו כן, המחלקה עוזרת לסטודנטים לפרסם תקצירים של תיזות מצטיינות באחד מכתבי העת המובילים בחקר התקשורת בישראל "קשר" או "העין ה-7". לבסוף, ניתן לפרסם את התיזה כמאמר מדעי ויש להתייעץ עם המנחה לגבי אפשרויות פרסום וסיכוייו.